

Direktorius
Andrius Deimantas

**UAB "VILNIAUS APŠVIETIMAS"
APSKAITOS POLITIKA**

TURINYS

1.	BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
2.	ĮMONĖJE NAUDOJAMAS SAŠAITŲ PLANAS IR REGISTRŲ SISTEMA	3
3.	BENDRIEJI FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMO PRINCIPAI.....	3
4.	FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA	6
5.	BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA.....	10
6.	NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA.....	11
7.	PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	11
8.	AIŠKINAMASIS RAŠTAS	12
9.	ILGALAIKIS TURTAS.....	12
10.	FINANSINIS TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	15
11.	NUOMA	18
12.	TIKROJI VERTĖ.....	20
13.	VALIUTINIŲ STRAIPSNIŲ APSKAITA	21
14.	NUOSAVAS KAPITALAS	21
15.	NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS, BEI POBALANSINIAI ĮVYKIAI	22
16.	VALSTYBĖS DOTACIJOS	23
17.	PAJAMOS.....	24
18.	SĄNAUDOS	25
19.	PELNO MOKESTIS.....	26
20.	VALDOMO VALSTYBĖS TURTO APSKAITA.....	26
21.	VEIKLOS SEGMENTAI	27
22.	SUSIJUSIŲ ŠALIŲ APIBRĖŽIMAS IR ATSKLEIDIMAS	27

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Ši UAB "Vilniaus apšvietimas" (toliau – „**Įmonė**“) apskaitos politika (toliau – „**Politika**“) parengta vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS), Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS) ir Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK) arba buvusio Nuolatinio aiškinimo komiteto (NAK) parengtus aiškinimais, priimtais taikyti Europos Sąjungoje (toliau – „TFAS“), Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu.
- 1.2. Šios Politikos tikslas – nustatyti apskaitos principus, metodus tvarkant Įmonės apskaitą bei sudarant Įmonės finansines ataskaitas.

2. ĮMONĖJE NAUDOJAMAS SĄSKAITŲ PLANAS IR REGISTRŲ SISTEMA

- 2.1. Pasibaigus apskaitiniam ketvirčiui, suformuojami šie registrai ir sudaromos ataskaitos:
 - 2.1.1. didžioji knyga;
 - 2.1.2. finansinės būklės ataskaita;
 - 2.1.3. kitų bendrųjų pajamų ataskaita;
 - 2.1.4. pinigų srautų ataskaita;
 - 2.1.5. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 2.2. Pasibaigus ketvirčiui Finansų grupė paruošia ir Vadovybei pristato ataskaitas: finansinės būklės ataskaitą ir bendrųjų pajamų ataskaitą
- 2.3. Įmonėje naudojamą sąskaitų planą tvirtina direktorius. Finansų grupės darbuotojai gali keisti sąskaitų planą pagal poreikį, tačiau jie turi būti patvirtinti direktoriaus.
- 2.4. Apskaitos registrai formuojami mėnesiais, metams pasibaigus perduodami į archyvą, elektroninės laikmenos archyvuojamos.
- 2.5. Klaidos apskaitos registruose pastebėtos iki mėnesio uždarymo taisomos koreguojant pirminius įrašus. Klaidos, pastebėtos uždarius mėnesį, taisomos tą laikotarpį, kai pastebėtos koreguojančiais įrašais prognozeje. Klaidos, pastebėtos praėjusių metų apskaitoje, kai patvirtintos tų metų finansinės ataskaitos, taisomos retrospektyviai, jei jos yra reikšmingos (koreguojama suma didesnė nei 1% Įmonės metinių pajamų), nebent būtų neįmanoma tiksliai įvertinti klaidos poveikio ankstesnių laikotarpių finansinėms ataskaitoms. Finansinės ataskaitos, taip pat ir lyginamoji ankstesnių laikotarpių informacija, pateikiama tokia, kokia būtų, jei esminė klaida būtų ištaisyta tuo laikotarpiu, kai ji buvo padaryta. Taisymo suma, susijusi su kiekvienu ankstesniu laikotarpiu, įtraukiama į to laikotarpio rezultatą. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie klaidų pobūdį, kiekvieno ataskaitinio laikotarpio koregavimų sumas, informacija, jei lyginamųjų duomenų pateikti neįmanoma. Nereikšmingos sumos taisomos tą laikotarpį, kai pastebėta klaida.

3. BENDRIEJI FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMO PRINCIPAI

- 3.1. Bendrųjų finansinių ataskaitų parengimo principų tikslas – nustatyti Įmonės finansinių ataskaitų sudarymo tvarką bei reikalavimus. Finansines ataskaitas sudaro:
 - 3.1.1. Finansinės būklės ataskaita – joje parodomas visas Įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Turtas ir įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.
 - 3.1.2. Bendrųjų pajamų ataskaita – parodo visas per ataskaitinį laikotarpį uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir finansinius veiklos rezultatus.

- 3.1.3. Pinigų srautų ataskaita – informacija apie Įmonės pinigų pokyčius per ataskaitinį laikotarpį.
- 3.1.4. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – informacija apie nuosavo kapitalo pokyčius per ataskaitinį laikotarpį.
- 3.1.5. Aiškinamasis raštas – paaiškina finansinės būklės ataskaitoje, bendrųjų pajamų ataskaitoje, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje ir pinigų srautų ataskaitoje nurodytas reikšmingas sumas, atskleidžia papildomą reikšmingą informaciją, nepateikta kitose ataskaitose.
- 3.2. Įmonėje vykdomos ūkinės operacijos ir įvykiai pagal ekonominę prasmę yra grupuojami į finansinių ataskaitų elementus, kurie naudojami finansinei būklei ir finansiniams veiklos rezultatams įvertinti. Finansinės būklės ataskaitoje pateikiami elementai – turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas apibūdina finansinę būklę, o bendrųjų pajamų ataskaitoje pateikiami elementai – pajamos ir sąnaudos – naudojami finansiniams veiklos rezultatams įvertinti.
- 3.2.1. Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja Įmonė, ir jas naudodama tikisi gauti ekonominės naudos
- 3.2.2. Įsipareigojimai – prievolės, atsirandančios dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos ūkio subjektas privalės ateityje atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai nustatyti.
- 3.2.3. Nuosavas kapitalas – Įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.
- 3.2.4. Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu per ataskaitinį laikotarpį, dėl kurio padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.
- 3.2.5. Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės sumažėjimu ar įsipareigojimų prisiėmimu per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.
- 3.2.6. Finansinių ataskaitų elementų įvertinimas - procesas kuriuo nustatomos finansinių ataskaitų elementų vertės. Finansinių ataskaitų elementai gali būti įvertinami tokiais vertinimo metodais:
- 3.2.6.1. Įsigijimo savikaina, kai turtas įvertinamas įsigijimo metu sumokėto atlygio tikrąja verte, o įsipareigojimai – gautina arba mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma, kurią numatoma gauti ar sumokėti esant normalioms verslo sąlygoms.
- 3.2.6.2. Tikrąja verte, kai turtas ar įsipareigojimas įvertinami suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti (parduoti) turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą. Turto ar įsipareigojimo tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta, jei jų tikrosios vertės svyravimai nereikšmingi arba jei įvairių vertinimų rezultatų kitimo tikimybė gali būti tiksliai numatyta ir įvertinta.
- 3.2.6.3. Grynąja galimo realizavimo verte, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas produkcijos gamybos užbaigimo ir pardavimo išlaidas.
- 3.2.6.4. Grynąja galimo pardavimo kaina, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus galimas pardavimo išlaidas. Dabartine verte, kai turtas įvertinamas dabartine diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų įplaukų suma, kurią, kaip tikimasi, turtas turėtų uždirbti ateityje esant normalioms verslo sąlygoms. Įsipareigojimai įvertinami diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų išmokų suma, kurios prireiks įsipareigojimams įvykdyti esant normalioms verslo sąlygoms.
- 3.2.6.5. Naudojimo verte, kai turtas įvertinamas dabartine grynujų būsimųjų pinigų srautų, kuriuos tikimasi gauti naudojant turtą ir jį perleidžiant pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui, verte.
- 3.2.6.6. Amortizuota savikaina, kai ilgalaikis finansinis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina, atėmus atgautą sumos dalį ir to turto nuvertėjimo sumą ir pripažinus sukauptą skirtumą tarp įsigijimo

savikainos ir išpirkimo sumos amortizaciją, o ilgalaikis finansinis įsipareigojimas – įsigijimo savikaina, atėmus gražintą sumos dalį ir pripažinus sukauptą skirtumo tarp įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos amortizaciją.

- 3.3. Įmonė tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansines ataskaitas, vadovaujasi šiais bendraisiais apskaitos principais:
- 3.3.1. *Įmonės principas*. Įmonė yra atskiras apskaitos vienetas ir buhalterinėje apskaitoje registruojamas bei finansinėse ataskaitose rodomas tik Įmonės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos bei pinigų srautai.
- 3.3.2. *Veiklos tęstinumo principas*. Rengiant finansines ataskaitas daroma prielaida, kad Įmonės veikla trunka neribotą laikotarpį ir nėra priežasčių, dėl ko reikėtų likviduoti Įmonę arba reikšmingai sumažinti Įmonės veiklos apimtį.
- 3.3.3. *Pastovumo principas*. Įmonė pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės nulemtų būtinybę ją pakeisti. Finansinių ataskaitų straipsnių klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas keičiamas tik tada, kai paaiškėja, kad taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti Įmonės rezultatų ir finansinės būklės.
- 3.3.4. *Pinigų mato principas*. Visas Įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai finansinėse ataskaitose išreiškiami pinigais.
- 3.3.5. *Kaupimo principas*. Sandoriai bei operacijos pripažįstamos tuomet, kai jie įvyksta, o ne kai gaunami pinigai, ir jos registruojamos apskaitoje ir įtraukiamos į finansines ataskaitas tais laikotarpiais, kuriems priklauso. Uždirbamos pajamos yra registruojamos apskaitoje tada, kai jos uždirbamos, o joms uždirbti patirtos sąnaudos tada, kai jos patiriamos, nepriklausomai nuo pinigų gavimo ar išmokėjimo.
- 3.3.6. *Palyginimo principas*. Įmonė pajamas, uždirbtas per ataskaitinį laikotarpį, sieja su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas, t.y. sąnaudos pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kai buvo uždirbtos su jomis susijusios pajamos.
- 3.3.7. *Atsargumo principas*. Įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų bei pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba sumažinta.
- 3.3.8. *Turinio svarbos principas*. Atspindėdama ūkines operacijas ir įvykius, Įmonė daugiausiai dėmesio skiria jų turiniui ir prasmei, o ne tik formaliems pateikimo reikalavimams. Įmonė ūkines operacijas ir įvykius registruoja apskaitoje ir pateikia finansinėse ataskaitose pagal jų turinį ir ekonominę prasmę net ir tada, kai pateikimas skiriasi nuo teisinės formos.
- 3.3.9. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neatskleidimas gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Nustatant reikšmingumą, vertinamas ne tik straipsnio dydis, bet ir pobūdis. Priimant sprendimą, lemiamą įtaką gali turėti bet kuris kriterijus. Kiekvienas reikšmingas straipsnis finansinėse ataskaitose pateikiamas atskirai. Nereikšmingos sumos gali būti sujungiamos su panašaus pobūdžio ar paskirties sumomis ir atskirai nepateikiamos.
- 3.3.10. Apskaitos politikos pakeitimas – principų, metodų ir taisyklių, pagal kuriuos tvarkoma Įmonės apskaita keitimas. Apskaitos politika keičiama dėl: (i) TFAS reikalavimų; (ii) siekiant teisingiau atskleisti Įmonės finansinę padėtį, finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus. Apskaitos politikos pakeitimai rodomi retrospektyviu būdu, išskyrus tuos atvejus kai taisoma ankstesnių laikotarpių suma negali būti tiksliai įvertinta. Tokiu atveju taikomas perspektyvinis būdas. Taikant retrospektyvinį būdą koreguojamas nepaskirstytojo rezultato likutis. Kartu perskaičiuojami ankstesnių laikotarpių finansinės ataskaitos straipsniai ir aiškinamajame rašte pateikiama lyginamoji informacija. Taikant perspektyvinį būdą praėjusių laikotarpių finansinės ataskaitos informacija nekoreguojama, nauja apskaitos politika taikoma nuo jos patvirtinimo dienos. Apskaitos politikos keitimo poveikis parodomas einamojo laikotarpio finansinėse

ataskaitose. Aiškinamajame rašte atskleidžiama tokia informacija: faktas, kad keičiama apskaitos politika, keitimo priežastis, perspektyvinio būdo taikymo priežastys, jei jis taikomas, lyginamosios informacijos neteikimo priežastys jei ji nepateikiama.

3.3.11. Apskaitinių įvertinimų keitimas – turto ir įsipareigojimų vertės keitimas, siekiant įvertinti realia verte. Naujų apskaitinių įvertinimų taikymas parodomas perspektyviai. Pakeitimų poveikis pripažįstamas įprastinėmis to laikotarpio pajamomis ar sąnaudomis arba būsimų laikotarpių pajamomis ar sąnaudomis, jei tokia įtaka yra. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie reikšmingus apskaitinių įvertinimų pakeitimus, atskleidžiant priežastis, pakeitimo pobūdį ir įtaką rezultatams.

3.4. Įmonės finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais.

3.5. Atsižvelgiant į Įmonės veiklos ypatumus, apskaitos politikos pakeitimai bei papildymai turi būti įforminami raštiškais vadovo įsakymais. Apskaitos skyriaus darbuotojai pasirašytinai supažindinami su Įmonės apskaitos politika, jos pakeitimais ir papildymais.

4. FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

4.1. Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai parodyti Įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų būklę. Finansinės būklės ataskaitoje informacija išdėstoma tokia tvarka:

4.1.1. Turtas

4.1.1.1. Ilgalaikis turtas

4.1.1.1.1. Nematerialusis turtas

4.1.1.1.2. Materialusis turtas

4.1.1.1.3. Finansinis turtas

4.1.1.1.4. Biologinis turtas

4.1.1.1.5. Kitas ilgalaikis turtas

4.1.1.2. Trumpalaikis turtas

4.1.1.2.1. Atsargos

4.1.1.2.2. Biologinis turtas

4.1.1.2.3. Per vienus metus gautinos sumos

4.1.1.2.4. Kitas trumpalaikis turtas

4.1.1.2.5. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

4.1.1.3. Turtas, skirtas parduoti

4.1.2. Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai

4.1.2.1. Nuosavas kapitalas

4.1.2.1.1. Kapitalas

4.1.2.1.2. Akcijų priedai

4.1.2.1.3. Savos akcijos (-)

4.1.2.1.4. Privalomasis rezervas

4.1.2.1.5. Perkainojimo rezervas

4.1.2.1.6. Kiti rezervai

- 4.1.2.1.7. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)
- 4.1.2.2. Ilgalaikiai įsipareigojimai
 - 4.1.2.2.1. Finansinės skolos
 - 4.1.2.2.2. Skolos tiekėjams ir rangovams
 - 4.1.2.2.3. Gauti avansai
 - 4.1.2.2.4. Išvestinės finansinės priemonės
 - 4.1.2.2.5. Sutarties įsipareigojimai
 - 4.1.2.2.6. Atidėjiniai
 - 4.1.2.2.7. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimai
 - 4.1.2.2.8. Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai
 - 4.1.2.2.9. Dotacijos ir subsidijos
 - 4.1.2.3. Trumpalaikiai įsipareigojimai
 - 4.1.2.3.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis
 - 4.1.2.3.2. Finansinės skolos
 - 4.1.2.3.3. Skolos tiekėjams ir rangovams
 - 4.1.2.3.4. Gauti avansai
 - 4.1.2.3.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai
 - 4.1.2.3.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai
 - 4.1.2.3.7. Išvestinės finansinės priemonės
 - 4.1.2.3.8. Sutarties įsipareigojimai
 - 4.1.2.3.9. Atidėjiniai
 - 4.1.2.3.10. Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai
- 4.1.2.4. Įsipareigojimai, susiję su turtu, skirtu parduoti

4.2. Nematerialiojo turto straipsnyje parodoma viso Įmonės turimo nematerialiojo turto suma, atskiriant prestižo ir kito nematerialiojo turto sumas. Kitas nematerialusis turtas – tai plėtros darbai, licencijos, programinė įranga ir pan. Nematerialusis turtas pripažįstamas ir vertinamas pagal 38-ojo TAS nuostatus.

4.3. Ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje parodoma viso Įmonės turimo materialiojo turto suma, atskirai nurodant žemę, pastatus ir kitą materialųjį turtą. Kitas materialusis turtas – tai transporto priemonės, įranga ir įrenginiai, prietaisai, įrenginiai, investicinis turtas ir pan.

4.4. Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą, t. y. Asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių akcijos, paskolos asocijuotosioms ir įmonių grupės įmonėms, iš asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių gautinos sumos, kitos po vienu metų gautinos sumos, ilgalaikės investicijos ir kitas finansinis turtas.

4.5. Biologinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie Įmonei priklausančio biologinio turto vertę

4.6. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas atidėtojo pelno mokesčio turtas ir kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose ilgalaikio turto straipsniuose.

4.7. Trumpalaikio turto dalyje parodomos atsargos, per vienus metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai ir pinigų ekvivalentai

- 4.8. Atsargų straipsnyje parodomas žaliavos, medžiagos ir komplektavimo detalės, nebaigta produkcija ir vykdomi darbai, produkcija, prekės, skirtos perparduoti, biologinis turtas, ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti, už atsargas ir paslaugas sumokėti avansai.
- 4.9. Per vienus metus gautinų sumų straipsnyje parodomas pirkėjų, įmonių grupės įmonių ir asocijuotųjų įmonių skolos, kitos gautinos sumos.
- 4.10. Kito trumpalaikio turto straipsnyje parodoma turto, neįtraukto į kitus turto straipsnius, suma, pavyzdžiui, avansu sumokėtas pelno mokesčiai, ataskaitinio ar praėjusių ataskaitinių laikotarpių pelno mokesčio permoka, būsimųjų laikotarpių sąnaudos ir pan.
- 4.11. Pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnyje parodomi Įmonės kasoje, bankuose ir kitose kredito įstaigose įvairia valiuta laikomi Įmonės pinigai. Pinigams priskiriami bankuose laikomi trumpalaikiai indėliai (iki 3-jų mėnesių).
- 4.12. Turtas skirtas parduoti – parodomas ilgalaikis turtas, kuris ketinamas parduoti, atitinka „laikomo parduoti“ pripažinimo kriterijus ir nutrauktos veiklos turtas.
- 4.13. Akcinio kapitalo straipsnyje parodoma Įmonės įstatuose nurodyta pasirašytojo ir įregistruoto kapitalo suma, kurią savininkai jau įmokėjo arba turės įmokėti įstatų nustatyta tvarka, akcininkų pasirašytų, bet dar neapmokėtų akcijų vertė.
- 4.14. Akcijų priedai parodoma suma kurią sudaro skirtumas tarp akcijų emisijos kainos ir nominaliosios vertės.
- 4.15. Savos akcijos – parodomas Įmonės supirktos nuosavos akcijos.
- 4.16. Privalomas rezervas – parodomas įstatymo numatytas privalomas rezervas, nuostoliams padengti, kuris kaupiamas iš Įmonės pelno ir turi sudaryti 10 % įstatinio kapitalo.
- 4.17. perkainojimo rezervas (rezultatai) parodomas ilgalaikio turto perkainavimo rezultatas atėmus su juo susijusio atidėto pelno mokesčio dydį.
- 4.18. Kitų rezervų straipsnyje parodoma savų akcijų įsigijimo ir kitų rezervų, sudaromų Įmonės akcininkų nuožiūra, suma, ilgalaikio turto perkainojimo rezultatai.
- 4.19. Nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsniuose parodomas per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius uždirbtas, bet dar nepaskirstytas pelnas arba nepadengti nuostoliai:
 - 4.19.1. ankstesnių metų pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas iki ataskaitinių metų pradžios uždirbtas Įmonės pelnas ar patirti nuostoliai;
 - 4.19.2. ataskaitinių metų pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas ataskaitiniais metais Įmonės uždirbtas pelnas ar patirti nuostoliai.
- 4.20. Ilgalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodomi įsipareigojimai virš vienerių metų – paskolos, lizingo įsipareigojimai ir kitos mokėtinos sumos po vienerių metų.
- 4.21. Finansinių skolų straipsnyje nurodomi ilgalaikės paskolos, paskolos iš kitų finansų institucijų, fizinių ir juridinių asmenų, bei asocijuotų įmonių.
- 4.22. Skolos tiekėjams ir rangovams parodomi ilgalaikiai įsipareigojimai už prekes ir paslaugas.
- 4.23. Gauti avansai – avansai, gauti už paslaugas, kurios bus atliktos vėliau nei po 12 mėnesių.
- 4.24. Išvestinės finansinės priemonės – parodomas išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė.
- 4.25. Sutarties įsipareigojimai parodomi su sutarčių įvykdymu prisiimti įsipareigojimai, kuriuos reikės įvykdyti vėliau nei po 12 mėnesių.
- 4.26. Atidėjinių dalyje parodomi garantinio remonto, pensijų, baudų, žalos atlyginimo ir panašių įsipareigojimų, mokesčių ir kiti atidėjiniai

- 4.27. Mokesčių atidėjinių straipsnyje parodomi atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai ir su mokesčiais susiję įsipareigojimai, kurie paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną gali egzistuoti, tačiau galutinės jų padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti.
- 4.28. Kitų mokėtinų sumų ir ilgalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodomi reikalavimams ir įsipareigojimams apmokėti skirti ilgalaikiai įsipareigojimai, kurie nebuvo priskirti kitoms įsipareigojimų grupėms ir turės būti vykdomi vėliau nei 12 mėnesių..
- 4.29. Dotacijų, subsidijų dalyje parodoma valstybės ar savivaldybės institucijų įmonei teikiama dotacija, jei įmonė anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys dotacijos teikėjos nustatytas sąlygas.
- 4.30. Trumpalaikiai įsipareigojimai – parodomas iki 12 mėnesių laikotarpyje mokėtinos sumos.
- 4.31. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis – parodomas ilgalaikių skolų dalis, kurią Įmonė turės sumokėti per trumpesnę nei 12 mėnesių laikotarpį.
- 4.32. Finansinių skolų straipsnyje nurodomi trumpalaikės paskolos iš kitų finansų institucijų, fizinių ir juridinių asmenų, bei asocijuotų įmonių.
- 4.33. Skolų tiekėjams ir rangovams straipsnyje nurodomos prekybos mokėtinos sumos už prekes ir paslaugas,
- 4.34. Gauti avansai – iš pirkėjų gauti išankstiniai apmokėjimai už ateityje suteiktas paslaugas ir atliktus darbus.
- 4.35. Pelno mokesčio įsipareigojimai – pelno mokesčio suma, mokėtina į valstybės biudžetą.
- 4.36. Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimai straipsnyje nurodomi su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, kaip mokėtinas darbo užmokestis, atostoginiai ir kitos panašios sumos.
- 4.37. Išvestinių finansinių priemonių straipsniuose nurodomas turtas arba įsipareigojimai atsirandantys dėl išvestinių finansinių priemonių.
- 4.38. Sutarties įsipareigojimai –pagal pasirašytas sutartis Įmonės prisiimti įsipareigojimai klientams, kuriuos reikės įvykdyti laikotarpyje iki 12 mėnesių.
- 4.39. Atidėjinių straipsnyje parodomi reikalavimams ir įsipareigojimams apmokėti laikotarpyje iki 12 mėnesių.
- 4.40. Kitų trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje parodomas kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai, neparodyti kituose straipsniuose.
- 4.41. Įsipareigojimai, susiję su turtu skirtu parduoti straipsnyje parodomi nutrauktos veiklos įsipareigojimai.
- 4.42. Nebalansiniai įsipareigojimai yra parodomi nebalansinėje ataskaitoje, kuri turi būti pateikta aiškinamajame rašte. Nebalansinėje ataskaitoje pateikiama tokia informacija:
- 4.42.1. Pasitikėjimo teise valdomas klientų turtas.
- 4.42.1.1. Klientų pinigai.
- 4.42.1.2. Sumos, gautinos iš patikėjimo teise valdomo klientų turto.
- 4.42.2. Kitas nebalansinis turtas.
- 4.42.3. Įmonės nebalansiniai įsipareigojimai.
- 4.42.3.1. Suteiktos garantijos ir laidavimai.
- 4.42.3.2. Įmonės sąskaita įsigytos išvestinės finansinės priemonės.
- 4.42.3.3. Gautinos sumos.
- 4.42.3.4. Mokėtinos sumos.

4.42.3.5. Kiti nebalansiniai įsipareigojimai.

5. BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA

5.1. Bendrųjų pajamų ataskaitoje informacija pateikiama pagal tokius pagrindinius straipsnius (pagal poreikį Įmonė gali pridėti papildomus straipsnius):

- 5.1.1. Pardavimo pajamos
- 5.1.2. Pardavimo savikaina
- 5.1.3. Bendrasis pelnas (nuostoliai)
- 5.1.4. Kitos veiklos pajamos
- 5.1.5. Veiklos sąnaudos
- 5.1.6. Kitos veiklos sąnaudos
- 5.1.7. Finansinė ir investicinė veikla
- 5.1.8. Pelnas (nuostoliai) dėl nuosavybės metodo taikymo
- 5.1.9. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą
- 5.1.10. Pelno mokestis
- 5.1.11. Pelnas (nuostoliai) iš tęsiamos veiklos
- 5.1.12. Pelnas (nuostoliai) iš nutraukiamos veiklos
- 5.1.13. Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)
- 5.1.14. Kitos bendrosios pajamos
- 5.1.15. Pelno mokestis nuo kitų bendrųjų pajamų
- 5.1.16. Kitos bendrosios pajamos, atėmus pelno mokestį
- 5.1.17. Ataskaitinių metų bendrosios pajamos
- 5.1.18. Vienai akcijai tenkanti pelno (nuostolių) dalis

5.2. Pardavimo pajamų straipsnyje nurodomos pajamos sugeneruotos iš suteiktų paslaugų.

5.3. Pardavimo savikaina straipsnyje nurodomos sąnaudos, tiesiogiai reikalingos pajamų uždirbimui.

5.4. Kitos veiklos pajamų straipsnyje parodomas su pagrindine veikla nesusijusios ir atsitiktinės pajamos.

5.5. Veiklos sąnaudų straipsnyje parodomas į Įmonės veiklos administravimu susijusios sąnaudos.

5.6. Kitos veiklos sąnaudų straipsnyje parodomas sąnaudos, susijusios su kitų veiklos pajamų uždirbimu.

5.7. Finansinė ir investicinė veikla – finansinės veiklos, palūkanų pajamos ir sąnaudos grynąja verte, valiutos kurso pasikeitimo įtaka grynąja verte, investicinio turto vertės pokyčiai.

5.8. Pelnas (nuostoliai) dėl nuosavybės metodo taikymo – asocijuotų ir bendrų įmonių vertės pokytis dėl nuosavybės metodo taikymo.

5.9. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą – parodomas veiklos rezultatas (iš pajamų atimamos sąnaudos) neatskaičius pelno mokesčio sąnaudų.

5.10. Pelno mokestis – parodomas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis, atidėtų pelno mokesčių pokytis ir praėjusių laikotarpių pelno mokesčio koregavimai.

- 5.11. Pelnas iš nutraukiamos veiklos – parodomas veiklos, kurios yra atsisakyta, pajamų ir sąnaudų rezultatas.
- 5.12. Kitos bendrosios pajamos – parodomas kapitalo pajamos (nuostoliai), nesusiję su Įmonės pagrindine veikla (ilgalaikio turto perkainojimo rezervo padidėjimas, apskaitos politikos pasikeitimo įtaka, reikšmingų klaidų, taisomų retrospektyviniu būdu, įtaka, finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas parodomas per kitas bendrasias pajamas, apsidraudimo sandorių vertės padidėjimas/sumažėjimas).
- 5.13. Pelno mokestis nuo kitų bendrųjų pajamų – apskaičiuotos pelno mokesčio sąnaudos, susijusios su kitomis bendrosiomis pajamomis.
- 5.14. Pelnas vienai akcijai – ataskaitinio laikotarpio pelnas padalintas iš Įmonės akcijų skaičiaus.

6. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

- 6.1. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi nuosavo kapitalo pokyčiai. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje turi būti nurodyta:
 - 6.1.1. nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio ir lyginamojo laikotarpių pradžioje ir pabaigoje;
 - 6.1.2. apskaitos politikos pakeitimo rezultatas;
 - 6.1.3. klaidų taisymo rezultatas;
 - 6.1.4. perskaičiuoti (atsižvelgiant į koregavimus) nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio laikotarpio pradžioje;
 - 6.1.5. ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai);
 - 6.1.6. pervedimai į privalomąjį ir kitus rezervus;
 - 6.1.7. ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatas;
 - 6.1.8. finansinio turto perkainojimo rezultatas;
 - 6.1.9. kitų bendrųjų pajamų rezultatas;
 - 6.1.10. paskelbti dividendai ir kitos su pelno paskirstymu susijusios išmokos;
 - 6.1.11. įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) ir likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

7. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

- 7.1. Ataskaitinio laikotarpio pinigų srautai pinigų srautų ataskaitoje turi būti grupuojami pagal pagrindinę, investicinę ir finansinę veiklą.
- 7.2. Įmonės pinigų srautai yra pateikiami tiesioginiu būdu.
- 7.3. Pinigų srautų ataskaitoje duomenys apie pagrindinės veiklos pinigų įplaukas ir išmokas pateikiami kartu su pridėtinės vertės mokesčiu. Duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas gaunami: perskaičiuojant bendrųjų pajamų ataskaitos rodiklius (pajamas ir sąnaudas) į pinigų įplaukas ir išmokas.
- 7.4. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautų straipsniuose parodomi Įmonės pagrindinės, išskyrus investicinės ir finansinės, veiklos sukurti pinigų srautai. Šie pinigų srautai yra pagrindinis finansavimo šaltinis, leidžiantis palaikyti ir plėsti Įmonės veiklą, gražinti paskolas, išmokėti dividendus ir daryti naujas investicijas.
- 7.5. Pagrindinės veiklos pinigų srautams priskiriama - gauti ir sumokėti komisiniai, už paslaugas gautos ir sumokėtos sumos, pinigų išmokos darbuotojams, sumokėti mokesčiai, kitos pagrindinės veiklos įplaukos ir išmokos.

- 7.6. Vertybinių popierių įsigijimas ir perleidimas priskiriamas prie pagrindinės veiklos pinigų srautų;
- 7.7. Investicinės veiklos pinigų srautai parodo pinigų sumas, išleistas per ataskaitinį laikotarpį turtui, kuris ilgą laiką teiks ekonominės naudos, įsigyti, taip pat pinigų įplaukas, gaunamas šį turtą perleidžiant. Jiems priskiriama: ilgalaikio materialiojo turto įsigijimas; ilgalaikio materialiojo turto perleidimas; kitos investicinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos;
- 7.8. Įmonės finansinės veiklos pinigų srautai parodo, kaip per ataskaitinį laikotarpį įmonė naudojami išoriniais finansavimo šaltiniais. Jiems priskiriama: akcijų išleidimas; savų akcijų supirkimas; kitų vertybinių popierių išleidimas; kitų Įmonės išleistų vertybinių popierių supirkimas; išmokos už lizingą (finansinę nuomą); gautos paskolos ir sumokėtos palūkanos; kitos finansinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos;
- 7.9. Gauti ir sumokėti dividendai bei gautos palūkanos parodomi atskiruose straipsniuose.

8. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

- 8.1. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys: bendroji dalis; apskaitos politika; pastabos.
- 8.2. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje yra pateikiami bendrieji duomenys apie Įmonę: Įmonės įregistravimo data, patronuojančios ir vadovaujančiosios patronuojančios Įmonės pavadinimai, kodai ir buveinės, Įmonės filialų ir atstovybių skaičius, dukterinių, asocijuotų ir pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį kontroliuojamų įmonių pavadinimai, kodai ir buveinės, trumpas Įmonės veiklos apibūdinimas, darbuotojų skaičius ataskaitinių ir praėjusių ataskaitinių metų pabaigoje.
- 8.3. Apskaitos politikos dalyje nurodoma, kad finansinės ataskaitos yra parengtos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais, priimtais taikyti Europos Sąjungoje ir kitais teisės aktais; pateikiama informacija apie Įmonės apskaitos tvarkymui ir finansinių ataskaitų sudarymui taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams; trumpai aprašyti pagrindiniai reikšmingų straipsnių apskaitos principai, metodai ir taisyklės, kuriomis vadovaujantis buvo tvarkoma Įmonės apskaita ir sudaromos finansinės ataskaitos. Jei per ataskaitinius metus Įmonės apskaitos politika buvo keičiama, šioje aiškinamojo rašto dalyje tas faktas turi būti konstatuotas, nurodytos apskaitos politikos pakeitimo priežastys, išvardyti ir apibūdinti pakeistieji pagrindiniai reikšmingų straipsnių apskaitos principai, metodai ir taisyklės. Jei buvo taikytas perspektyvinis apskaitos politikos keitimo būdas, turi būti nurodytos jo taikymo priežastys.
- 8.4. Aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos iš eilės. Aiškinamojo rašto pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinių ataskaitų straipsnio, kurį ji paaiškina. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiama ataskaitinio ir vieno praėjusio ataskaitinio laikotarpio (lyginamoji) informacija. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti paaiškinamos tik reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie valdomus investicinius ir pensijų fondus bei investicines kintamojo kapitalo bendroves – pavadinimas, grynujų aktyvų suma, dalyvių skaičius – ir nurodoma, kur galima būtų susipažinti su jų finansinėmis ataskaitomis.

9. ILGALAIKIS TURTA

- 9.1. Ilgalaikiam turtui yra priskiriamas turtas, kursis atitinka šiuos kriterijus: įsigijimo (pasigaminimo) vertę galima patikimai nustatyti ir ji yra didesnė nei 1000 EUR (be PVM), naudojamas Įmonės pajamoms uždirbti (ekonominė naudai gauti) ilgiau nei vienerius metus, Įmonė yra perėmusi su šiuo turtu susijusią riziką (rizikos perdavimu laikomas momentas, kai Įmonė įgyja teisę valdyti, naudoti ir disponuoti ilgalaikiu turtu, tampa atsakinga už turtą ir jai priklauso turto teikiama nauda. Turtas sudarantis prielaidas Įmonės veiklai, nors tiesiogiai neteikiantis ekonominės naudos įmonei, pripažįstamas ilgalaikiu turtu.

9.2. Ilgalaikis turtas finansinėje apskaitoje įvertintas faktine to turto įsigijimo verte:

9.3. Ilgalaikio turto grupės bei jo nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvai (metais) :

Materialusis turtas:	Naudingo tarnavimo laikotarpis metai
Pastatai ir statiniai	15
Transporto priemonės	10
Įrenginiai ir įrankiai	5
Kitas materialus turtas	4
kompiuterinė technika	3
baldai	6
Miesto tvarkymo objektai (Apšvietimo tinklo maitinimo punktai)	29
Nematerialus turtas:	Naudingo tarnavimo laikotarpis metai
Programinė įranga	3
Patentai	
Licencijos	

9.4. Ilgalaikio turto nusidėvėjimas arba amortizacija skaičiuojami taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo būdą.

9.5. Ilgalaikis turtas finansinėje apskaitoje įvertintas faktine to turto įsigijimo verte:

9.5.1.1. ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo vertė nustatoma prie pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą pinigų sumos pridėdant muitą, akcizą, kitus mokesčius (išskyrus pridėtinės vertės mokestį, jei jis yra susigražinamas), susijusius su šio turto įsigijimu, atsivežimo bei šio turto parengimo naudoti išlaidas (instaliavimo, bandymo, derinimo ir panašias), padarytas iki jo naudojimo pradžios;

9.5.1.2. neatlygintinai gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo vertė nustatoma pagal perdavimo sutartyje nurodytą vertę (jeigu vertė sutartyje nenurodyta, - ne didesnę už perdavimo metu galiojančias rinkos kainas) ir šio turto parengimo naudoti išlaidas iki jo naudojimo pradžios;

Įmonė kapitalizuoja skolinimosi išlaidas, kurios yra tiesiogiai priskirtinos ilgo parengimo turto įsigijimui, statybai ar gamybai, kaip to turto savikainos dalį. Kitas skolinimosi išlaidas Įmonė pripažįsta to laikotarpio, per kurį jos patiriamos, sąnaudomis. Skolinimosi išlaidos, tiesiogiai priskirtinos ilgo parengimo turto įsigijimui, statybai ar gamybai, yra tokios išlaidos, kurių būtų buvę galima išvengti, jei nebūtų buvę padaryta išlaidų ilgo parengimo turtui. Kai įmonė skolinasi lėšas tik dėl to, kad įsigytų tam tikrą ilgo parengimo turtą, nesunkiai galima nustatyti skolinimosi išlaidas, tiesiogiai susijusias su tuo turtu. Jei Įmonė skolinasi lėšas specialiai ilgo parengimo turtui įsigyti, ji turi nustatyti, kokia kapitalizuoti tinkama skolinimosi išlaidų suma turi būti faktinės skolinimosi išlaidos, susijusios su to laikotarpio skolinimusi, atėmus visas investicines pajamas, gaunamas laikinai investavus pasiskolintą sumą. Apskaičiuojant kapitalizuoti tinkamų skolinimosi išlaidų sumą, taikoma kapitalizacijos norma išlaidoms, patirtoms įsigyjant tą turtą. Kapitalizacijos norma yra skolinimosi išlaidų, susijusių su Įmonės skolomis, kurios tuo laikotarpiu lieka negražintos, svertinis vidurkis, išskyrus skolinimąsi, kuris buvo skirtas konkrečiai ilgo parengimo turtui įsigyti. Per laikotarpį Įmonės kapitalizuotų skolinimosi išlaidų suma neturi viršyti per tą laikotarpį jos patirtų skolinimosi išlaidų sumos. Skolinimosi išlaidas, kurios sudaro ilgo parengimo turto savikainos dalį, įmonė turi pradėti kapitalizuoti nuo kapitalizavimo pradžios. Kapitalizavimo pradžia yra laikoma diena, kai įmonė pirmą kartą įvykdo visas šias sąlygas:

1) ji patiria išlaidas tam turtui;

- 2) ji patiria skolinimosi išlaidas;
- 3) ji vykdo veiklą, reikalingą parengti turtą numatomam naudojimui ar pardavimui.

Įmonė laikinai sustabdo skolinimosi išlaidų kapitalizavimą, kai ji ilgam laikotarpiui sustabdo aktyvią ilgo parengimo turto plėtrą. Įmonė turi nutraukti skolinimosi išlaidų kapitalizavimą, kai iš esmės visa veikla, būtina ilgo parengimo turtui parengti numatomam naudojimui ar pardavimui, yra baigta.

- 9.6. Su valstybės dotacija įsigyto ilgalaikio turto apskaita (žr. 16 skyrių).
- 9.7. Ilgalaikio materialiojo turto naudojimo pradžia įforminta Įmonės vadovo paskirtos komisijos patvirtintu turto perdavimo naudoti aktu;
- 9.8. Ilgalaikio nematerialiojo turto įsigijimo vertė yra to turto pirkimo kaina arba akcininkų susirinkimo patvirtinta vertė, jeigu įstatymų nustatytais atvejais toks turtas investuojamas į įmonę.
- 9.9. Įsigytas ar pasigamintas ilgalaikis turtas registruojamas įsigijimo savikaina, vėliau vertinamas įsigijimo savikaina, o pastatai perkainota verte (žr.9.13), finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimą.
- 9.10. *Ilgalaikio materialaus turto* nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti tą mėnesį, kai ilgalaikis materialusis turtas yra pradedamas naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo to mėnesio, kai jis yra nurašomas arba parduodamas.
- 9.11. *Ilgalaikio nematerialiojo turto* amortizacija skaičiuojama nuo tą mėnesį, kai jis yra įsigijamas ir nebeskaičiuojama nuo to mėnesio, kai jis yra nurašomas arba parduodamas.
- 9.12. Ilgalaikio turto nusidėvėjimas arba amortizacija skaičiuojami taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo būdą. Nudėvimoji vertė apskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atėmus numatomą likvidacinę vertę. Ilgalaikio turto likvidacinė vertė - 1 euras. Nusidėvėjimo suma pripažįstama sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį.
- 9.13. Perkainota verte vertinamo ilgalaikio turto perkainojimo rezervas neamortizuojamas, perkainojimo rezervo pasikeitimas perkeliamas į nepaskirstytą pelną.
- 9.14. Nenaudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimas arba amortizacija neskaičiuojamas. Jei turtas nenaudojamas laikinai dėl remonto ar kitų priežasčių, jis nepriskiriamas nenaudojamam turtui.
- 9.15. Nusistatyta nusidėvėjimo/amortizacijos norma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė yra tikslinami gavus papildomos informacijos. Jie yra periodiškai peržiūrimi ir pastebėjus reikšmingus pokyčius, pakeičiami taip, kad atspindėtų realią situaciją.
- 9.16. Naudingo tarnavimo laiko ir minimalios ilgalaikio turto vertės pakeitimas laikomas apskaitinio įvertinimo pakeitimu.
- 9.17. Ilgalaikio turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos ataskaitinio laikotarpio, kai išlaidos buvo patirtos administracinėms arba komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo veiklos sąnaudoms, pagal tai kam naudojamas ilgalaikis turtas. Programinės įrangos priežiūros mokesčiai, metiniai mokesčiai už naudojamąsi programine įranga, mokėjimai už papildomas funkcijas iš esmės nekeičiantys programinės įrangos paskirties priskiriami ilgalaikio turto eksploatavimo išlaidoms.
- 9.18. Ilgalaikio materialaus turto rekonstravimo ir remonto darbų apskaita priklauso nuo darbų suteikiamo rezultato. Jeigu ilgalaikio materialiojo turto pertvarkymo (rekonstravimo) darbai pailgina šio turto naudingo tarnavimo laikotarpį ir pagerina jo naudingumą, finansinėje apskaitoje padidinama turto įsigijimo savikaina ir pakeičiamas naudingo tarnavimo laikas. Jeigu ilgalaikio materialiojo turto pertvarkymo (rekonstravimo) darbai nepailgina to turto tarnavimo laikotarpio, o tik pagerina jo naudingumą, didinama ilgalaikio materialaus turto savikaina, nekeičiant jo naudingo tarnavimo laikotarpio. Jei rekonstravimas ar remontas pailgina tarnavimo laiką, bet nepagerina naudingumo, keičiamas naudingo tarnavimo laikotarpis, nekeičiant įsigijimo savikainos. Jei rekonstravimas ar remontas nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko ir nepagerina jo naudingumo, šių darbų vertė pripažįstama einamojo laikotarpio sąnaudomis.

- 9.19. Išnuomoto turto eksploataavimo išlaidos pripažįstamos veiklos administracinėmis arba komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo veiklos sąnaudomis, pagal tai kam naudojamas išnuomotas ilgalaikis turtas. Šios sąnaudos pripažįstamos tą laikotarpį kai buvo patirtos nebent labai iškraipytų veiklos rezultatus. Tokiu atveju jos registruojamos kaip ateinančių laikotarpių sąnaudos ir pripažįstamos sąnaudomis per likusį nuomos laikotarpį.
- 9.20. Ilgalaikis materialusis bei nematerialusis turto yra nurašomas jį pardavus arba kai iš jo naudojimo ar pardavimo nebesitikima jokios ekonominės naudos. Tuo atveju, kai nurašomas turtas nėra pilnai nudėvėtas (amortizuotas), skirtumas tarp sukaupto nusidėvėjimo (amortizacijos) ir nurašomo turto įsigijimo vertės yra pripažįstamas kitomis Įmonės išlaidomis bendrųjų pajamų ataskaitoje. Pelnas (nuostoliai) dėl ilgalaikio materialiojo bei nematerialiojo turto pardavimo yra apskaičiuojamas balansinės vertės pagrindu ir bendrųjų pajamų ataskaitoje įtraukiami į kitas Įmonės pajamas (išlaidas).
- 9.21. Kiekvieną finansinių ataskaitų sudarymo datą Įmonė peržiūri likutinę nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų vertę, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė sumažėjo. Jei tokių požymių yra, Įmonė įvertina šio turto atsiperkamąją vertę tam, kad būtų galima įvertinti vertės sumažėjimą (jei toks yra). Kai neįmanoma įvertinti turto atsiperkamosios vertės, Įmonė paskaičiuoja pajamas generuojančios turto grupės, kuriai šis turtas priklauso, atsiperkamąją vertę. Kai gali būti nustatytas patikimas ir nuoseklus paskirstymo pagrindas, Įmonės turtas yra paskirstomas atskiriems pajamas generuojančio turto vienetams arba Įmonės turtas yra paskirstomas mažesnėms pajamas generuojančio turto vienetų grupėms, kurioms gali būti nustatytas patikimas ir nuoseklus paskirstymo pagrindas
- 9.22. Atsiperkamoji vertė yra didesnė iš tikrosios vertės, atėmus pardavimo sąnaudas, ir naudojimo vertės. Įvertinant naudojimo vertę, tikėtini ateities pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės naudojant ikimokestinę diskonto normą, įvertintą pagal dabartines rinkos sąlygas, egzistuojančią pinigų laiko vertę bei su turtu susijusią riziką, į kurią nebuvo atsižvelgta įvertinant ateities pinigų srautus.
- 9.23. Jei turto (ar pajamas generuojančios turto grupės) įvertinta atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei šio turto apskaitinė vertė, apskaitinė turto vertė sumažinama iki atsiperkamosios šio turto (ar pajamas generuojančios turto grupės) vertės. Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo pripažįstami iš karto per pelną ar nuostolius, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, nuostoliai dėl vertės sumažėjimo yra apskaitomi kaip perkainojimo rezervo sumažėjimas. Jei po nuostolių dėl vertės sumažėjimo pripažinimo turto vertė padidėja, tai apskaitinė turto (pajamas generuojančios turto grupės) vertė padidinama iki naujai paskaičiuotos turto atsiperkamosios vertės, bet taip, kad padidėjimas neviršytų apskaitinės šio turto (pajamas generuojančios turto grupės) vertės, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais metais nebūtų buvę pripažinti. Turto vertės sumažėjimo atstatymas pripažįstamas per pelną ar nuostolius iš karto, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, vertės sumažėjimo atstatymas yra apskaitomas kaip perkainojimo rezervo padidėjimas.

10. FINANSINIS TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

- 10.1. Finansiniam turtui priskiriami sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą ir vertybiniai popieriai.
- 10.2. Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas yra pripažįstamas tikrąja verte. Įmonė pripažįsta finansinį turtą balanse tada ir tik tada, kai Įmonė, remiantis finansinės priemonės sutartyje numatytais sąlygomis, tampa viena iš sandorio šalių.
- 10.3. Įmonės finansinis turtas yra skirstomas į:
- ✓ vertinamą amortizuota savikaina;

- ✓ vertinamą tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis;
- ✓ vertinamą tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

10.4. Įmonės naudojamas verslo modelis.

10.4.1. Įmonės turi tris pagrindinius tikslus, kiek tai yra susiję su finansinio turto naudojimu:

- ✓ Siekiant surinkti sutartyje numatytas pinigų sumas;
- ✓ Siekiant surinkti sutartyje numatytas pinigų sumas ir parduoti turtą;
- ✓ Siekiant gauti trumpalaikį pelną prekiaujant finansiniu turtu.

10.4.2. Atsižvelgiant į tai Įmonė taiko šiuos kriterijus, kuriais remiantis atliekamas finansinio turto suskirstymas:

- ✓ Siekiant surinkti sutartyje numatytas pinigų sumas:
 - kredito kokybė – tik aukštos kredito kokybės kontrahento vertybiniai popieriai yra naudojami, siekiant surinkti sutartyje numatytas pinigų sumas;
 - pastovūs pinigų srautai – finansinis turtas su pastoviais pinigų srautais;
 - Įmonės ilgalaikio likvidumo poreikių tenkinimas – finansinis turtas, kurio išpirkimo terminas viršija 2 metus.
- ✓ Siekiant surinkti sutartyje numatytas pinigų sumas ir parduoti turtą:
 - Sutartyje nurodytos didelės dalies finansinio turto galiojimo laikotarpis viršija Įmonės numatytą investavimo laikotarpį, kuris yra trumpesnis nei vieneri metai;
 - Kasdienių (trumpalaikio) likvidumo poreikių tenkinimas su tikslu labiau padidinti vertybinių popierių portfelio grąžą.
- ✓ Siekiant gauti trumpalaikį pelną prekiaujant finansiniu turtu:
 - Siekiama trumpalaikio pelno, t.y. nėra laikomas siekiant surinkti sutartyje numatytas pinigų srautus;
 - Kitais atvejais.

10.5. Finansinis turtas vertinamas amortizuota savikaina, jei tenkinamos abi šios sąlygos:

- ✓ finansinis turtas laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas – laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje nustatytus pinigų srautus;
- ✓ dėl finansinio turto sutarties sąlygų nustatytais datomis gali atsirasti pinigų srautų, kurie yra tik pagrindinės sumos ir pagrindinės nepadengtosios sumos palūkanų mokėjimai.

10.6. Finansinis turtas vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, jei tenkinamos abi šios sąlygos:

- ✓ finansinis turtas laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas pasiekiamas renkant sutartyje nustatytus pinigų srautus ir parduodant finansinį turtą;
- ✓ dėl finansinio turto sutarties sąlygų nustatytais datomis gali atsirasti pinigų srautų, kurie yra tik pagrindinės sumos ir pagrindinės nepadengtosios sumos palūkanų mokėjimai.

10.7. Finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, priskiriamas tas finansinis turtas, kuris nepriskiriamas aukščiau nurodytoms finansinio turto grupėms. Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas gali būti neatšaukiamai priskiriamas finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, jei toks priskyrimas panaikina arba sumažina finansinių priemonių vertinimo ir

pripažinimo prieštaravimus (apskaitos neatitikimus). Šis finansinis turtas vėliau negali būti perkeliamas į kitą finansinio turto grupę.

- 10.8. Finansinio turto kategorija yra nustatoma turto įsigijimo metu ir, kai leidžiama ir yra būtina, peržiūrima kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Įmonė finansinį turtą pergrupuoja tik keisdama finansiniam turtui valdyti skirtą savo verslo modelį.
- 10.9. Finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte perkainojamas kiekvieno mėnesio paskutinę dieną. Kiekvieną finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra įvertinama, ar nėra objektyvių įrodymų apie sumažėjusią finansinio turto ar finansinio turto grupės vertę.
- 10.10. Finansinio turto pripažinimas apskaitoje yra nutraukiamas, kai baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus terminas arba kai turtas buvo perduotas ir iš esmės buvo perduota visa su turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda, o jeigu su turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda nebuvo iš esmės perduota, Įmonė nustato, ar jų sąsaja su turtu leidžia nutraukti turto pripažinimą.
- 10.11. Įmonė pripažįsta finansinio turto, vertinamo amortizuota savikaina, tikėtinų kredito nuostolių atidėjinį nuostoliams.
- 10.12. Finansinio turto tikėtini kredito nuostoliai yra vertinami vertės sumažėjimo suma, lygia:
- ✓ 12 mėnesių tikėtiniems kredito nuostoliams; tai yra tikėtini kredito nuostoliai, kurie atsiranda dėl finansinių įsipareigojimų nevykdymo, kurie yra galimi per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų datos, arba
 - ✓ Visiems tikėtiniems kredito nuostoliams; tai yra visiems tikėtiniems kredito nuostoliams, kurie atsiranda dėl visų galimų įsipareigojimų nevykdymų per finansinio turto galiojimo laikotarpį.
- 10.13. Visų tikėtinų kredito nuostolių vertės sumažėjimas finansiniam turtui yra skaičiuojamas, jeigu kredito rizika tokiam finansiniam turtui reikšmingai padidėjo nuo pirminio pripažinimo. Visam kitam finansiniam turtui, tikėtini kredito nuostoliai yra skaičiuojami atsižvelgiant į 12 mėnesių numatomus kredito nuostolius.
- 10.14. Tikėtini kredito nuostoliai yra kredito nuostolių dabartinės vertės tikimybinis svertinis įvertinimas. Jie yra vertinami kaip dabartinės vertės skirtumas tarp pinigų srautų, atsirandančių iš Įmonės gaunamų sutartinių srautų, ir pinigų srautų, kuriuos Įmonė tikisi gauti, atsirandančių dėl daugybę ateityje iškylančių ekonominių įvykių, diskontuotų pagal finansinio turto efektyvią palūkanų normą.
- 10.15. Finansiniai įsipareigojimai – tai sutartinės teisės perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą bei sutartines teisės pasikeisti finansinėmis priemonėmis. Finansiniai įsipareigojimai pripažįstami tik tada, kai Įmonė prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu, t. y. kai tampa finansinės priemonės ar kito turto sutarties šalimi. Finansinis įsipareigojimas (ar jo dalis) pašalinamas iš Įmonės finansinės būklės ataskaitos tada, kai šis įsipareigojimas panaikinamas, t.y. kai sutartyje nurodyta prievolė įvykdoma, atšaukiama arba baigiasi.
- 10.16. Finansiniai įsipareigojimai yra skirstomi į finansinius įsipareigojimus per pelną (nuostolį) apskaitomus tikrąja verte ir kitus įsipareigojimus, vertinamus amortizuota verte.
- 10.17. Finansiniai įsipareigojimai priskiriami amortizuota savikaina vertinamiems finansiniams įsipareigojimams, išskyrus:
- ✓ vertinamus tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, ir išvestines finansines priemones;
 - ✓ finansinius įsipareigojimus, atsirandančius, jei finansinio turto perdavimas neatitinka pripažinimo nutraukimo kriterijų arba jei taikomas tolesnės kontrolės metodas;
 - ✓ finansinių garantijų sutartis;

- ✓ įsipareigojimus suteikti paskolą, kuriai taikoma mažesnė nei rinkos palūkanų norma;
- ✓ neapibrėžtąjį atlygį, kuris buvo pripažintas verslo jungimo metu.

10.18. Finansiniams įsipareigojimams, vertinamiems tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, priskiriami tie finansiniai įsipareigojimai, kurie nepriskiriami aukščiau nurodytai finansinių įsipareigojimų grupei. Finansiniai įsipareigojimai pirminio pripažinimo metu gali būti neatšaukiamai priskiriami vertinamiems tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, jei:

- ✓ finansinių įsipareigojimų arba finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupė valdoma ir jos rezultatai vertinami remiantis tikrąja verte pagal dokumentais patvirtintą rizikos valdymo arba investavimo strategiją;

- ✓ toks priskyrimas panaikina arba sumažina finansinių priemonių vertinimo ir pripažinimo prieštaravimus (apskaitos neatitikimus).

Šie finansiniai įsipareigojimai vėliau negali būti perkeltami į kitą finansinių įsipareigojimų grupę.

10.19. Pelnas ar nuostoliai dėl finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo tikrosios vertės pasikeitimo yra įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų ataskaitą.

11. NUOMA

11.1. Įmonė, apskaitydama nuomą, atsižvelgia į nuomos sutarčių sąlygas ir visus svarbius faktus bei aplinkybes. Sudarydama sutartį Įmonė įvertina, ar sutartis yra nuomos sutartis arba apima nuomą. Sutartis yra nuomos sutartis arba apima nuomą, jeigu už atlygį ji suteikia teisę kontroliuoti nustatyto turto naudojimą tam tikrą laikotarpį. Įmonė turi iš naujo įvertinti, ar sutartis yra nuomos sutartis arba apima nuomą, tik jeigu pakeičiamos sutarties sąlygos.

11.2. Nuomos sutartimi nelaikoma trumpalaikė nuoma (iki 1 metų) arba nuoma, kurios nuomojamo turto vertė yra maža, tada nuomos mokesčiai, susiję su ta nuoma, pripažįstami sąnaudomis pagal tiesinį metodą per nuomos laikotarpį. Nuomojamo turto vertė laikoma maža, jei šio naujo turto vertė mažesnė nei 1000 eurų.

11.3. Nuomos pradžios datą Įmonė pripažįsta naudojimo teise valdomą turtą ir nuomos įsipareigojimą.

11.4. Nuomos pradžios datą Įmonė naudojimo teise valdomą turtą įvertina savikaina. Naudojimo teise valdomo turto savikainą sudaro:

- ✓ nuomos įsipareigojimo pirminio vertinimo suma nuomos įsipareigojimo tą datą nesumokėtų nuomos mokesčių dabartine verte,

- ✓ bet kokie nuomos mokesčiai pradžios datą arba iki jos, atėmus bet kokias gautas nuomos paskatas,

- ✓ bet kokios Įmonės patirtos pirminės tiesioginės išlaidos ir

- ✓ išlaidų, kurias Įmonė patirs išmontuodama ir pašalindama nuomojamą turtą, tvarkydama jo buvimo vietą arba atkurdamą tokią nuomojamo turto būklę, kokios reikalaujama pagal nuomos sąlygas, įvertis, nebent tos išlaidos patiriamos atsargoms gaminti.

11.5. Taikydama savikainos metodą, Įmonė naudojimo teise valdomą turtą vertina savikaina: atėmus visą sukauptą nusidėvėjimą ir visus sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius; ir pakoregavus dėl nuomos įsipareigojimo pakartotinio įvertinimo.

11.6. Jeigu iki nuomos laikotarpio pabaigos Įmonei perleidžiama nuomojamo turto nuosavybės teisė arba jeigu naudojimo teise valdomo turto kaina rodo, kad Įmonė pasinaudos pasirinkimo pirkti teise, Įmonė apskaičiuoja naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimą nuo pradžios datos

iki nuomojamo turto naudingo tarnavimo laiko pabaigos. Kitu atveju Įmonė naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimą skaičiuoja nuo pradžios datos iki ankstesnės iš šių datų: naudojimo teise valdomo turto naudingo tarnavimo laiko pabaigos arba nuomos laikotarpio pabaigos.

- 11.7. Apskaičiuodama naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimą, Įmonė taiko ilgalaikio turtui keliamus nusidėvėjimo reikalavimus. Siekdama nustatyti, ar naudojimo teise valdomo turto vertė yra sumažėjusi, ir apskaityti bet kokius nustatytus vertės sumažėjimo nuostolius.
- 11.8. Nuomos pradžios datą Įmonė vertina nuomos įsipareigojimą tą datą nesumokėtų nuomos mokesčių dabartine verte. Nuomos mokesčiai turi būti diskontuojami naudojant nuomos sutartyje numatytą palūkanų normą, jei tą normą galima lengvai nustatyti. Jeigu tos normos negalima lengvai nustatyti, Įmonė turi naudoti Įmonės priskaitytiną skolinimosi palūkanų normą. Įmonė palūkanų normai nustatyti naudoja Baltijos reguliuojamoje rinkoje (RIG, TLN, VLN biržos) veikiančių Bendrovių obligacijų, išleistų einamaisiais metais, atkarpų aritmetinį vidurkį (<https://nasdaqbaltic.com/statistics/lt/bonds>).
- 11.9. Pradžios datą nuomos mokesčiai, įtraukti į nuomos įsipareigojimo vertinimą, apima toliau nurodytus mokesčius už teisę naudoti nuomojamą turtą nuomos laikotarpiu, kurie nėra sumokami pradžios datą:
- ✓ fiksuotuosius mokesčius (įskaitant prilygintus fiksuotiesiems mokesčiams),
 - ✓ atėmus bet kokias gautinas nuomos paskatas,
 - ✓ kintamuosius nuomos mokesčius, kurie priklauso nuo indekso ar normos, iš pradžių įvertinamus naudojant indeksą ar normą pradžios datą, sumas, kurias Įmonė turėtų mokėti pagal likvidacinės vertės garantijas, pasirinkimo pirkti sandorio vykdymo kainą, jei yra pagrįstai žinoma, kad Įmonė ta pasirinkimo teise pasinaudos ir
 - ✓ baudas už nuomos nutraukimą, jeigu daroma prielaida, kad per nuomos laikotarpį Įmonė pasinaudos pasirinkimo teise nutraukti nuomą.
- 11.10. Po pradžios datos Įmonė nuomos įsipareigojimą vertina:
- ✓ padidindama balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į nuomos įsipareigojimo palūkanas;
 - ✓ sumažindama balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į sumokėtus nuomos mokesčius; ir
 - ✓ pakartotinai vertindama balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į bet koki pakartotinį vertinimą ar nuomos pakeitimus, arba į peržiūrėtus mokesčius, prilygintus fiksuotiesiems nuomos mokesčiams.
- 11.11. Nuomos įsipareigojimo palūkanos kiekvienu laikotarpiu per nuomos laikotarpį yra suma, dėl kurios susidaro pastovi periodinė palūkanų norma likusiai nuomos įsipareigojimo sumai. Periodinė palūkanų norma yra diskonto norma.
- 11.12. Išskyrus atvejus, kai išlaidos yra įtrauktos į kito turto balansinę vertę taikant kitus taikytinus standartus, po pradžios datos Įmonė pelnu arba nuostoliais pripažįsta: nuomos įsipareigojimo palūkanas ir kintamuosius nuomos mokesčius, neįtrauktus į nuomos įsipareigojimo vertinimą laikotarpiu, kuriuo įvyksta įvykis ar atsiranda sąlyga, dėl kurių mokami šie mokesčiai.
- 11.13. Po pradžios datos, siekdama pakartotinai įvertinti nuomos įsipareigojimą, kad būtų atsižvelgta į nuomos mokesčių pakeitimus, jei pasikeičia diskonto norma, garantuota likvidacinė vertė, nuomos įmokos, dėl rinkos indekso, pasikeičia pasirinkimo teisės pirkti nuomojamą turtą vertinimas, atsižvelgiant į įvykius ir aplinkybes, pasirinkimo teisės pirkti kontekste. Įmonė pripažįsta nuomos įsipareigojimo pakartotinio įvertinimo sumą kaip naudojimo teise valdomo turto koregavimą. Tačiau, jeigu naudojimo teise valdomo turto balansinę vertę sumažinama iki

nulio ir dar sumažinamas nuomos įsipareigojimo vertinimas, bet kokią likusią pakartotinio įvertinimo sumą Įmonė pripažįsta pelnu arba nuostoliais.

11.14. Finansinėse ataskaitose teisė į naudojimo teise valdomas turtas įtraukiamas į tą pačią straipsnio eilutę kaip ta, kurioje būtų pateiktas atitinkamas nuomojamas turtas, jei jis Įmonei nuomininkei priklausytų; ir atskleidžiama, į kurias finansinės būklės ataskaitos straipsnių eilutes tas naudojimo teise valdomas turtas įtrauktas.

12. TIKROJI VERTĖ

12.1. Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną dabartinėmis rinkos sąlygomis būtų parduodamas turtas arba perleidžiamas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį pagrindinėje (arba palankiausioje) rinkoje (t. y. galutinė kaina), nepriklausomai nuo to, ar ši kaina tiesiogiai stebima, ar nustatoma taikant kitą vertinimo metodiką.

12.2. Įmonė nustato turto arba įsipareigojimo tikrąją vertę remdamasi prielaidomis, kuriomis remtųsi rinkos dalyviai, įkainodami tą turtą arba įsipareigojimą jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.

12.3. Tvarkingas sandoris yra sandoris, sudarytas prieš tai buvus rinkoje tam tikrą laikotarpį iki vertinimo dienos, kai galėjo vykti įprasta rinkos veikla, būdinga sandoriams dėl tokio turto arba įsipareigojimų; tai nėra priverstinis sandoris (pavyzdžiui, priverstinis likvidavimas arba priverstinis išpardavimas).

12.4. Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandoris sudaromas:

- ✓ to turto arba įsipareigojimo pagrindinėje rinkoje; arba
- ✓ jei nėra pagrindinės rinkos – to turto arba įsipareigojimo palankiausioje rinkoje;
- ✓ rinka, kurioje ūkio subjektas paprastai sudarytų turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandorį, laikoma pagrindine, o jei pagrindinės nėra – palankiausia rinka.

12.5. Įmonė taiko vertinimo metodikas, kurios yra tinkamos konkrečiomis aplinkybėmis ir pagal kurias pakanka duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodamas kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau nestebimų duomenų.

12.6. Tikrosios vertės hierarchija:

✓ Siekiant, kad būtų nuosekliau ir palyginamai nustatoma tikroji vertė ir atskleidžiama susijusi informacija, 13-ame TFAS nustatyta tikrosios vertės hierarchija, kurią taikant duomenys, naudojami pagal vertinimo metodikas tikrajai vertei nustatyti, skirstomi į tris lygius. Pagal šią tikrosios vertės hierarchiją pirmenybė teikiama tokio paties turto arba tokių pačių įsipareigojimų kotiruojamoms (nekoreguotoms) kainoms aktyviosiose rinkose (1 lygio duomenys), o paskutiniai pagal svarbą yra nestebimi duomenys (3 lygio duomenys).

✓ 1 lygio duomenys yra tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose, į kurias Bendrovė gali patekti vertinimo dieną. Kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje yra patikimiausias tikrosios vertės įrodymas; kai tik ji žinoma, ją reikia be jokių koregavimų naudoti tikrajai vertei nustatyti. Rinka yra laikoma aktyvia jei rinkos kainos yra iškart ir nuolat prieinamos ir šios kainos atspindi faktiškai įvykusius ir nuolat vykstančius rinkos sandorius, sudaromus rinkos kainomis. Tikroji vertė nustatoma remiantis kaina, kuri priklauso siūlomos ir prašomos kainos intervalui ir kuri labiausiai atitinka tikrąją vertę konkrečiomis aplinkybėmis. Ši kaina yra paskutinės prekybos kaina finansinių ataskaitų parengimo dieną.

✓ 2 lygio duomenys yra kiti tiesiogiai arba netiesiogiai stebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą, išskyrus kotiruojamas kainas, kurios priskiriamos 1 lygiui. 2 lygio duomenys apima panašaus turto arba įsipareigojimų kotiruojamas kainas aktyviosiose rinkose; panašaus ar tokio paties turto arba įsipareigojimų kotiruojamas kainas neaktyviosiose rinkose; kitus stebimus duomenis apie turtą arba įsipareigojimą, išskyrus kotiruojamas kainas.

✓ 3 lygio duomenys yra nestebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą. Nustatant tikrąją vertę nestebimi duomenys naudojami tiek, kiek trūksta svarbių stebimų duomenų, todėl jie gali būti naudojami tokiose situacijose, kai turto arba įsipareigojimo rinkos aktyvumas vertinimo dieną yra menkas arba rinka yra neaktyvi. Tačiau tikrosios vertės nustatymo tikslas lieka tas pats, t. y. nustatyti galutinę kainą turtą arba įsipareigojimą turinčiam rinkos dalyviui vertinimo dieną. Todėl nestebimi duomenys turi atitikti prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą arba įsipareigojimą, įskaitant prielaidas dėl rizikos.

13. VALIUTINIŲ STRAIPSNIŲ APSKAITA

- 13.1. Įmonė apskaitą tvarko pagal oficialų Euro kursą ir Lietuvos banko skelbiamą Euro ir užsienio valiutos santykį. Apskaitos laikotarpiu, jeigu pasikeičia Euro ir užsienio valiutos santykis ir nėra valiutinių lėšų kitimo, valiutos likučiai gali būti neperkainojami (jie perkainojami apskaitos laikotarpio pabaigoje).
- 13.2. Įmonė sandorį užsienio valiuta, pirmą kartą pripažįstamą funkcinė valiuta, pateikia taikydama dabartinį funkcinės ir užsienio valiutų keitimo kursą (toliau – valiutos kursas) sandorio dieną. Sandorio diena yra data, kada sandoris pirmą kartą atitinka pripažinimo kriterijus pagal TFAS.
- 13.3. Kai įmonė iš anksto gauna arba moka atlygį užsienio valiuta, paprastai ji pripažįsta nepiniginį turtą arba nepiniginį įsipareigojimą, prieš pripažindama susijusį turtą, sąnaudas arba pajamas. Susijęs turtas, sąnaudos arba pajamos (arba jų dalis) yra suma, pripažįstama taikant atitinkamus standartus, kai dėl to nutraukiamas nepiniginio turto arba nepiniginio įsipareigojimo, susidarancio dėl išankstinio atlygio, pripažinimas.
- 13.4. Jei išankstinis atlygis mokamas arba gaunamas daugiau nei vieną kartą, įmonė turi nustatyti sandorio dieną kiekvienu išankstinio atlygio mokėjimo arba gavimo atveju.
- 13.5. Sudarant finansines ataskaitas, Įmonė valiutinius straipsnius finansinės būklės ataskaitoje įvertina pagal ataskaitų sudarymo dieną buvusį oficialų Euro kursą ir Lietuvos banko skelbiamą Euro ir užsienio valiutos santykį.
- 13.6. Pasikeitimai valiutiniuose straipsniuose, susidarę dėl Lietuvos banko skelbiamo Euro ir užsienio valiutos santykio pasikeitimo ir atsiradę atliekant valiutines operacijas arba perkainojant anksčiau įregistruotus valiutinius straipsnius, pripažįstami to ataskaitinio laikotarpio, kurio metu jie atsirado, finansinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis.

14. NUOSAVAS KAPITALAS

- 14.1. Nuosavą kapitalą sudaro:
 - 14.1.1. Įstatinis kapitalas
 - 14.1.2. Rezervai (privalomasis ir kt.)
 - 14.1.3. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)
- 14.2. Pasirašytasis įstatinis kapitalas registruojamas įstatinio kapitalo sąskaitoje visa suma, neatsižvelgiant į apmokėtą dalį. Neapmokėta akcijų dalis registruojama sąskaitoje, kontrarinėje įstatinio kapitalo sąskaitai. Jei už išleistas akcijas atsiskaitoma turtu (įskaitant kitos akcinės Įmonės akcijas), akcijų emisijos kaina yra lygi už jas gauto turto tikrajai vertei. Įstatinio kapitalo

sąskaitoje registruojama tik nominalioji akcijų vertė. Jei akcijų emisijos kaina viršija jų nominaliąją vertę, kainos perviršis registruojamas akcijų priedų sąskaitoje. Jei priimtas savininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą, įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) apskaitoje registruojamas tada, kai teisės aktų nustatyta tvarka įregistruojami pakeisti akcinės įmonės įstatai. Jei savininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą jau priimtas, bet pakeisti įstatai dar neįregistruoti, informacija apie sprendimą didinti (mažinti) įstatinį kapitalą turi būti atskleidžiama aiškinamajame rašte.

- 14.3. Rezervai formuojami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu (išskyrus perkainojimo rezervą) numatytiems tikslams vykdyti. Rezervai formuojami skirstant ataskaitinių metų veiklos rezultata (pelną). Sprendimas sudaryti rezervą užfiksuojamas visuotinio akcininkų susirinkimo protokole.
- 14.4. *Privalomasis rezervas* sudaromas iš grynojo pelno atskaitymų ir turi būti ne mažesnis kaip 1/10 įmonės įstatinio kapitalo. Naudojamas nuostoliams padengti. Mažinant įstatinį kapitalą, privalomasis rezervas gali būti sumažintas išlaikant aukščiau minėtą santykį. Privalomojo rezervo skirtumas mažinant įstatinį kapitalą priskiriamas prie ataskaitinio laikotarpio paskirstytinojo rezultato.
- 14.5. *Kiti rezervai* sudaromi iš paskirstytinojo pelno ir naudojami konkrečioms įmonės tikslams įgyvendinti.
- 14.6. Nepaskirstytojo pelno mažinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojami ataskaitinio laikotarpio nuostoliai, taip pat savininkams priėmus sprendimą paskirstyti pelną, pardavus savas akcijas mažesne kaina nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, registruojant išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalį, viršijančią su ta emisija susijusių akcijų priedų sumą, ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais. Pelno paskirstymas apskaitoje registruojamas tada, kai savininkai priima sprendimą pelną paskirstyti, neatsižvelgiant į tai, kada jis buvo uždirtas. Nepaskirstytojo pelno didinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojamas ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas, taip pat priėmus sprendimą mažinti arba panaikinti anksčiau sudarytus rezervus, pardavus savas akcijas didesne kaina nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo sumą, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai, ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais. Nepaskirstytųjų nuostolių mažinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojamas ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas, taip pat gavus savininkų įnašus nuostoliams padengti, priėmus sprendimą padengti nuostolius iš rezervų ar nuostolių suma mažinant įstatinį kapitalą, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo sumą, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai. Nepaskirstytųjų nuostolių didinimas registruojamas apskaitoje, kai registruojami ataskaitinio laikotarpio nuostoliai, esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultatas, išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalis, viršijanti akcijų priedų straipsnio sumą.
- 14.7. Jeigu įmonė įgyja savo pačios nuosavybės priemones, šios priemonės (supirktos savo akcijos) atimamos iš nuosavybės. Joks pelnas ar nuostoliai nepripažįstamas bendrųjų pajamų ataskaitoje dėl įmonei priklausančių nuosavybės priemonių pirkimo, pardavimo, išleidimo ar atšaukimo. Sumokėtas ar gautas atlygis tiesiogiai perkeliamas į nuosavybę.

15. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS BEI POBALANSINIAI ĮVYKIAI

- 15.1. Neapibrėžtasis įsipareigojimas – įsipareigojimas, galintis atsirasti dėl praeities įvykių, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtins nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai; arba įsipareigojimas, atsirandantis iš praeities įvykių, bet nepripažįstamas, kadangi nėra tikėtina, kad jį reikės padengti turtu, arba jo sumos negalima patikimai nustatyti.

- 15.2. Neapibrėžtasis turtas – turtas, galintis atsirasti dėl praeities įvykių, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtins nevisiškai Įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai.
- 15.3. Neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas nei bendrųjų pajamų ataskaitoje, nei finansinės būklės ataskaitoje nerodomi, o informacija apie juos pateikiama aiškinamajame rašte ir (arba) nebalansinėje ataskaitoje.
- 15.4. Neapibrėžtieji turtas ir įsipareigojimai nuolat peržiūrimi ir jei tikimybė tad turtas atneš nauda arba įsipareigojimas turės būti padengtas tampa didesnė už tikimybę kad to neįvyks, turtas arba įsipareigojimas turi būti parodomas finansinės būklės ataskaitoje.
- 15.5. Pobalansiniai įvykiai – ūkiniai įvykiai, kurie įvyksta per laikotarpį nuo finansinės būklės datos iki datos, kai finansinės ataskaitos parengtos, pateiktos tvirtinimui ir pasirašytos Įmonės vadovo. Finansinės ataskaitos koreguojamos, jei pobalansiniai įvykiai turi tiesioginę įtaką nepatvirtintos finansinės ataskaitos duomenims. Tokie įvykiai, kurie neturi įtakos Įmonės finansinei būklei ar rezultatams finansinės ataskaitos sudarymo datai, bet jų neatskleidus vartotojai gali priimti neteisingus sprendimus, turi būti atskleidžiami aiškinamajame rašte.
- 15.6. Atidėjiny – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.
- 15.7. Atidėjiniai pripažįstami, jeigu jie atitinka visus tris bendruosius pripažinimo kriterijus:
- 15.7.1. Įmonė turi teisinį įpareigojimą arba neatšaukiamą pasižadėjimą, kurį lėmė praeities veiksmai;
- 15.7.2. tikėtina, kad teisiniam įpareigojimui ar neatšaukiamam pasižadėjimui įvykdyti reikės naudoti turimą turtą;
- 15.7.3. įsipareigojimų suma gali būti patikimai įvertinta.
- 15.8. Atidėjiniai pripažįstami, jei juos lėmė praeities įvykiai ir finansinės padėties datą jie egzistuoja. Praeities įvykiai, patvirtinantys teisinį įpareigojimą, gali būti sudarytos sutartys, priimti teismo sprendimai, išleisti įstatymai. Neatšaukiamą pasižadėjimą patvirtinantys praeities įvykiai, gali būti ankstesnės Įmonės veiklos pavyzdžiai, parodantys, kad ji vykdo duotus pažadus, arba viešai paskelbti Įmonės įsipareigojimai, kuriais kiti rinkos dalyviai pasitiki. Atidėjiniais pripažįstami įsipareigojimai gali būti mokėtinos baudos arba padarytos žalos kompensavimo išlaidos, kurios bus patirtos nepaisant būsimų Įmonės veiksmų. Kad galėtų sėkmingai veikti ateityje, įmonė gali sudaryti atidėjinius būsimosioms išlaidoms, kurias gali tekti patirti dėl teisiųjų reikalavimų. Kai įmonė gali išvengti būsimųjų išlaidų savo veiksmais ateityje, pavyzdžiui, pakeisdama veiklos metodus, ji neturi įsipareigojimo dėl būsimųjų išlaidų ir joks atidėjiny nepripažįstamas. Sprendimai pirkti turtą ar daryti kitokias išlaidas ateityje yra įvykiai, susiję su būsimaisiais įsipareigojimais, todėl jie atidėjiniais nepripažįstami. Įsipareigojimai pripažįstami atidėjiniais tik tada, kai būsimosios išlaidos yra neišvengiamos, nepriklausomai nuo Įmonės veiklos ateityje. Turi būti tikėtina, kad teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą reikės padengti turtu. Jei mažai tikėtina, kad turtą reikės naudoti šiam tikslui, pripažįstami ne atidėjiniai, o neapibrėžtieji įsipareigojimai. Įmonė turi turėti pakankamai įrodymų, kad atidėjinių sumą būtų galima patikimai įvertinti. Jei atidėjinių sumos patikimai įvertinti negalima, atidėjiniai nepripažįstami,

16. VALSTYBĖS DOTACIJOS

- 16.1. Valstybės dotacijos, įskaitant nepinigines dotacijas tikrąja verte, turi būti pripažįstamos tik tada, kai pagrįstai garantuojama, kad: Įmonė atitinka visas dotacijos suteikimo sąlygas; ir dotacijos bus gautos.
- 16.2. Valstybės dotacija pripažįstama tik tada, kai pagrįstai garantuojama, kad Įmonė atitinka visas dotacijai gauti keliamas sąlygas ar kad dotacija bus gauta.

- 16.3. Valstybės paskolos išmoka mažesnėmis nei rinkos palūkanomis laikoma valstybės dotacija. Paskola turi būti pripažįstama ir vertinama pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“. Išmoka mažesnėmis nei rinkos palūkanomis vertinama kaip paskolos pradinės balansinės vertės, nustatytos pagal 9-ąjį TFAS, ir gautų įplaukų skirtumas. Išmoka apskaitoje registruojama pagal šį standartą. Įmonė, identifikuojama sąnaudas, kuriomis ketinama kompensuoti paskolos išmoką, turi atsižvelgti į sąlygas ir įsipareigojimus, kurie yra įvykdyti arba turi būti įvykdyti.
- 16.4. Valstybės dotacijos apskaitoje parodomas pajamų metodu, pagal kurį dotacija pripažįstama pelnu ar nuostoliais kaip vieno ar kelių laikotarpių pajamos.
- 16.5. Pajamų metodui būdinga, kad valstybės dotacijos sistemingai pripažįstamos pelnu ar nuostoliais laikotarpiais, kuriais Įmonė pripažįsta sąnaudomis susijusias išlaidas, kurios turėtų būti kompensuojamos dotacijos lėšomis.
- 16.6. Dotacijos, susijusios su turtu, įskaitant nepinigines dotacijas tikrąja verte, parodomas finansinės būklės ataskaitoje kaip būsimųjų laikotarpių pajamos arba dotacijos suma sumažinama turto balansinė vertė.
- 16.7. Valstybės dotacija, gautina kaip kompensacija už jau patirtas sąnaudas arba nuostolius arba siekiant nedelsiant suteikti finansinę paramą Įmonei be jokių su tuo siejamų būsimų išlaidų, pripažįstama pelnu arba nuostoliais tą ataskaitinį laikotarpį, kai dotacija bus gaunama.
- 16.8. Dotacijų (arba atitinkamų dotacijų dalių), susijusių su turtu, pateikimo finansinėse ataskaitose dotacija atimama skaičiuojant turto balansinę vertę. Dotacija pripažįstama pelnu ar nuostoliais nudėvimojo turto naudingo tarnavimo metu kaip sumažintos nusidėvėjimo sąnaudos.
- 16.9. Valstybės dotacija, kurią reikės grąžinti, turi būti apskaitoje parodoma kaip apskaitinio įvertinimo keitimas (žr. 8-ąjį TAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“). Dotacijos, susijusios su pajamomis, pirmiausia grąžinamos iš dotacijai taikomo neamortizuoto būsimąjo laikotarpio kredito. Grąžintinos sumos viršija minėtą būsimąjo laikotarpio kreditą arba, kai tokio kredito nėra, grąžintina suma turi būti iš karto pripažįstama pelnu ar nuostoliais. Dotacijos, susijusios su turtu, grąžinimas turi būti apskaitoje parodomas padidinant turto balansinę vertę arba grąžintina suma sumažinant būsimąjo laikotarpio pajamų likutį. Papildomas sukauptas nusidėvėjimas, kuris tam tikrą dieną būtų buvęs pripažintas pelnu ar nuostoliais, netekus dotacijos turi būti iš karto pripažįstamas pelnu ar nuostoliais.

17. PAJAMOS

- 17.1. Pajamos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu - apskaitoje registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.
- 17.2. Pajamomis laikomas tik Įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, taip pat pridėtinės vertės mokestis, kadangi tai nėra Įmonės gaunama ekonominė nauda ir šios sumos nedidina nuosavo kapitalo.
- 17.3. Pagal palyginimo principą, pajamos ir sąnaudos, susijusios su tuo pačiu sandoriu, turi būti pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį. Sąnaudos pripažįstamos tuomet, kai jos uždirba atitinkamas pajamas. Tačiau pajamos negali būti pripažintos, jeigu negalima patikimai įvertinti sąnaudų. Tokiomis aplinkybėmis visos už suteiktas paslaugas jau gautos sumos yra pripažįstamos įsipareigojimais arba būsimų laikotarpių pajamomis.
- 17.4. Įmonė pripažįsta pajamas suma, kuri atitinka atlygį, teisę į kurį Įmonė tikisi turėti mainais už perduotas prekes ar paslaugas.
- 17.5. Įmonė sutartį su klientu apskaito tik kai atitinkami visi šie kriterijai:
- 17.5.1. sutarties šalys sutartį patvirtino (raštu, žodžiu ar pagal kitą įprastą verslo praktiką) ir yra įsipareigojusios vykdyti savo atitinkamas prievoles;

- 17.5.2. Įmonė gali identifikuoti kiekvienos šalies teises dėl perduotinų prekių ar paslaugų;
- 17.5.3. Įmonė gali identifikuoti mokėjimo sąlygas, numatytas perduotinoms prekėms ar paslaugoms;
- 17.5.4. sutartis turi komercinį pagrindą (t. y. tikėtina, kad dėl sutarties keisis ūkio subjekto būsimų pinigų srautų periodiškumas ar suma arba su jais susijusi rizika) ir
- 17.5.5. tikėtina, kad Įmonė gaus atlygį, teisę į kurį turės mainais už prekes ar paslaugas, kurios bus perduotos klientui.
- 17.6. Kai pagal paslaugų teikimo sandorį paslaugos teikiamos ilgiau negu vieną ataskaitinį laikotarpį, pajamos proporcingai paskirstomos tiems laikotarpiams, kurių metu buvo teikiamos paslaugos, nebent pajamos už suteiktą paslaugą yra sėkmės mokestis ir tikimybę kad paslaugos bus atliktos sėkmingai ir sėkmės mokestis gautas yra sunku tiksliai įvertinti. Tokiu atveju pajamos pripažįstamos užbaigus sandorį, neatsižvelgiant į laikotarpį kurį buvo teiktos paslaugos.
- 17.7. Palūkanų ir panašių pajamų straipsnyje parodomas pajamos, gautos iš bankuose laikomų pinigų, kitų įmonių ir viešųjų juridinių asmenų išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių, finansų įstaigoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims suteiktų paskolų. Taip pat parodomi komisiniai ir kitos sumos, savo pobūdžiu panašios į palūkanas, kurios skaičiuojamos atsižvelgiant į gavimo laiką arba į reikalavimo ar įsipareigojimo sumą. Palūkanų pajamos pripažįstamos taikant efektyvios palūkanų normos metodą.
- 17.8. Pajamos iš nuosavybės vertybinių popierių - pajamos iš turimų kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių, pavyzdžiui, dividendai iš turimų kitų įmonių, kurios nekontroliuojamos ir kurioms nedaroma reikšminga įtaka, akcijų, dividendai iš asocijuotų, dukterinių įmonių ir investicinių kintamo kapitalo bendrovių akcijų ir kitos pajamos iš turimų kitų įmonių nuosavybės vertybinių popierių.
- 17.9. Bendrųjų pajamų iš finansinių operacijų straipsniuose parodomi finansinių priemonių pardavimo bei užsienio valiutos konvertavimo rezultatai.
- 17.10. Vertybinių popierių vertės koregavimo rezultatų straipsnyje parodomas pelnas (nuostoliai) iš vertybinių popierių įvertinimo tikrąja verte.
- 17.11. Kitos veiklos pajamoms priskirtinos visos iš trečiųjų asmenų gautos pajamos (išskyrus finansinės veiklos pajamas), jeigu šios pajamos nėra susijusios su tipine Įmonės veikla, tokios kaip pajamos iš ilgalaikio turto pardavimo ir patalpų subnuomos pajamos.

18. SAŃAUDOS

- 18.1. Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, turto netekimo arba turto vertės sumažėjimo ar įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.
- 18.2. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo bei palyginimo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką.
- 18.3. Sąnaudomis pripažįstama tik ta ankstesniųjų ir ataskaitinio laikotarpių išlaidų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Išlaidos, kurios nesusijusios su ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu, bet skirtos pajamoms uždirbti būsimaisiais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir pateikiamos finansinėse ataskaitose kaip turtas. Turto dalis, skirta pajamoms uždirbti būsimaisiais laikotarpiais, turi būti priskirta sąnaudoms nurodytaisiais laikotarpiais.
- 18.4. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir jos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais neduos pajamų, šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kada buvo patirtos.

- 18.5. Komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo veiklos sąnaudos – pagrindinės veiklos sąnaudos. Joms priskiriamos prekybos komisinių, mokesčių depozitoriumams, konsultavimo, darbo užmokesčio bei susijusių mokesčių, kitos personalo sąnaudos, programinės įrangos priežiūros, ilgalaikio turto nusidėvėjimo bei kitos sąnaudos, jei jos tiesiogiai susijusios su pajamomis priskirtomis komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo veiklos sąnaudoms. Pavyzdžiui darbo užmokesčio sąnaudos priskiriamos komisinių, valdymo ir klientų aptarnavimo sąnaudoms, jei darbuotojai dirba skyriuose uždirbančiuose šio pobūdžio pajamas.
- 18.6. Palūkanų ir panašios sąnaudos - finansų įstaigoms, klientams ir kitiems asmenims priskaičiuotos palūkanos, pavyzdžiui, už gautas paskolas, Įmonės išleistus ne nuosavybės vertybinius popierius ir prisiimtus subordinuotus įsipareigojimus.
- 18.7. Bendrųjų administracinių sąnaudų straipsnyje parodomas ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, susijusios su Įmonės pagrindine veikla, kurių negalima priskirti konkrečių pajamų uždirbimui: administracinių ir bendrojo naudojimo patalpų išlaikymo, visos Įmonės reprezentavimo, Įmonės administracijos ir aptarnavimo personalo darbo užmokesčio bei susijusių mokesčių, bei kitos sąnaudos.
- 18.8. Prie kitos veiklos sąnaudų priskirtinos visos tretiesiems asmenims sumokėtos arba mokėtinos sumos, nesusijusios su pagrindine Įmonės veikla bei finansine ir investicine veikla.

19. PELNO MOKESTIS

- 19.1. Apmokestinamasis pelnas (mokestiniai nuostoliai) – mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuotas ataskaitinio laikotarpio pelnas (nuostoliai), nuo kurio apskaičiuojamas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis. Įmonė taiko 15% pelno mokesčio tarifą.
- 19.2. **Atidėtasias pelno mokestis** (toliau – atidėtasias mokestis) – tai mokestis, kurį numatoma sumokėti ar atgauti nuo turto ir įsipareigojimų balansinės vertės ir atitinkamos jų mokesčio bazės, naudojamos apskaičiuojant apmokestinamą pelną, susidariusių skirtumų. Tokie skirtumai vadinami laikiniais. Jei apskaičiuojant pelno mokestį turto ar įsipareigojimo balansinė vertė skiriasi nuo jo mokesčio bazės, pripažįstami atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas ir (arba) turtas. Jie apskaičiuojami lyginant turto ar įsipareigojimo balansinę vertę su jo mokesčio baze.
- 19.3. Apmokestinamieji laikinieji skirtumai sukuria atidėtojo mokesčio įsipareigojimą, o įskaitomieji laikinieji skirtumai – atidėtojo mokesčio turtą.
- 19.4. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis apskaičiuojamas taikant mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatytus pelno mokesčio tarifus. Atidėtojo mokesčio turtas ir įsipareigojimas apskaičiuojami taikant tokį pelno mokesčio tarifą, koks jis turėtų būti tais ataskaitiniais laikotarpiais, kai laikinieji skirtumai, dėl kurių atsirado atidėtasias mokestis, išnyks.
- 19.5. Avansu sumokėtas pelno mokestis ir (arba) pelno mokesčio permoka užskaitoma su mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimu.

20. VALDOMO VALSTYBĖS TURTO APSKAITA

- 20.1. Valstybės turtas ir pinigai, valdomi patikėjimo teise, yra apskaitomi nebalansinėse sąskaitose.
- 20.2. Pagrindiniai valdomo valstybės turto apskaitos principai:
- 20.2.1. Dvigubo buhalterinio įrašo
- 20.2.2. Visų operacijų privalomo registravimo
- 20.2.3. Apskaitos atskirtinumo
- 20.2.4. Skaidrumo
- 20.2.5. Nuosavybės teisės į turtą fiksavimo

21. VEIKLOS SEGMENTAI

- 21.1. Apskaitytinasis segmentas – Įmonės dalis dalyvaujanti ekonominėje veikloje, iš kurios ji gali uždirbti pajamas ir patirti sąnaudas (įskaitant pajamas ir sąnaudas, susijusias su sandoriais, vykdomais su kitomis to paties ūkio subjekto dalimis), kurios veiklos rezultatus reguliariai tikrina pagrindinis ūkio subjekto asmuo, priimdamas sprendimą dėl išteklių, kuriuos reikia paskirti segmentui, ir siekdamas įvertinti jo finansinius rezultatus, ir kuri yra pateikusi atskirą finansinę informaciją pagal 8-ąjį TFAS “Veiklos segmentai”.
- 21.2. Pagrindinis standarto principas yra informacijos atskleidimas tokiu būdu, kad finansinės atskaitomybės vartotojams suteiktų galimybę teisingai įvertinti: vykdomos veiklos pobūdį ir finansinius rezultatus, bei veiklos ekonomines sąlygas.
- 21.3. Segmentai gali būti jungiami tik tada, jeigu:
- ✓ Veiklos segmentų ilgalaikės finansinės veiklos rezultatai dažnai būna panašūs,
 - ✓ Jų ekonominės charakteristikos yra vienodos.
 - ✓ Toks sujungimas atitinka pagrindinį šio TFAS principą, segmentai turi panašias ekonomines charakteristikas ir yra vienas į kitą panašūs toliau išvardytais atžvilgiais:
 - produktų ir paslaugų pobūdžiu;
 - gamybos procesų pobūdžiu;
 - produktų ir paslaugų klientų rūšimi ar kategorija;
 - savo produktų platinimo arba paslaugų teikimo būdais.
- 21.4. Įmonė atskirai pateikia informaciją apie veiklos segmentą, kuri turi atitikti toliau išvardytus kiekybės kriterijus:
- 21.4.1. jo apskaitytos pajamos, įskaitant pajamas iš pardavimų išoriniams klientams ir
- 21.4.2. pardavimus arba perdavimus tarp segmentų, sudaro 10 procentų ar daugiau visų veiklos segmentų bendrųjų vidinių ar išorinių pajamų;
- 21.4.3. jo apskaityto pelno arba nuostolių galutinė suma 10 ar daugiau procentų viršija toliau nurodytas galutines sumas: i) visų veiklos segmentų, kurių ataskaitose nebuvo parodyta nuostolių, bendrą apskaitytą pelną, ir ii) visų veiklos segmentų, kurių ataskaitose nuostoliai buvo nurodyti, bendrus apskaitytus nuostolius;
- 21.4.4. jo turtas sudaro 10 ar daugiau procentų visų veiklos segmentų bendrojo turto.
- 21.5. Jeigu veiklos segmentų apskaičiuotos bendros išorinės pajamos sudaro mažiau kaip 75 procentus Įmonės pajamų, tai papildomi veiklos segmentai turės būti priskiriami apskaitytiniams (net jei jie neatitinka 8-ame TFAS “Veiklos segmentai” nustatytų kriterijų), kol apskaitytinų segmentų pajamos sudarys ne mažiau kaip 75 procentus ūkio subjekto pajamų.

22. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ APIBRĖŽIMAS IR ATSKLEIDIMAS

- 22.1. Šalis yra susijusi, jeigu:
- 22.1.1. Asmuo arba artimas to asmens šeimos narys yra susijęs su ataskaitas teikiančia Įmone, jei tas asmuo:
- 22.1.2. kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja ataskaitas teikiančią Įmonę,
- 22.1.3. turi reikšmingos įtakos ataskaitas teikiančiai Įmonei; arba

- 22.1.4. yra vienas iš ataskaitas teikiančios Įmonės arba ją patronuojančios Įmonės pagrindinių vadovujančių darbuotojų.
- 22.2. Ūkio subjektas yra susijęs su ataskaitas teikiančia Įmone, jei tenkinama bet kuri iš šių sąlygų:
- 22.2.1. ūkio subjektas ir ataskaitas teikianti Įmonė priklauso tai pačiai grupei (tai reiškia, kad
- 22.2.2. kiekviena patronuojanti įmonė, dukterinė įmonė ir bendra dukterinė įmonė yra susijusi su kitomis);
- 22.2.3. vienas ūkio subjektas yra kito ūkio subjekto asocijuotoji įmonė arba bendra įmonė (arba, kuriai priklauso kitas ūkio subjektas, asocijuotoji įmonė arba bendra įmonė);
- 22.2.4. abu ūkio subjektai yra tos pačios trečiosios šalies bendros Įmonės;
- 22.2.5. vienas ūkio subjektas yra trečiosios šalies bendra įmonė, o kitas ūkio subjektas yra trečiosios šalies asocijuotoji įmonė;
- 22.2.6. Įmonę kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja 22.1. punkte nurodytas asmuo;
- 22.2.7. asmuo turi reikšmingos įtakos Įmonei arba yra vienas iš ūkio subjekto (arba ūkio subjekto patronuojančios Įmonės) pagrindinių vadovujančių darbuotojų
- 22.2.8. Įmonė arba bet kuris, kuriai jis priklauso, narys teikia pagrindinių vadovujančių darbuotojų paslaugas ataskaitas teikiančiam ūkio subjektui arba ataskaitas teikiančio ūkio subjekto patronuojančiajai įmonei.
- 22.3. Susijusių šalių sandoris – tai bet kokio pobūdžio sandoris / ūkinis įvykis, toks kaip, bet neapsiribojant: turto / išteklių pervedimas / pardavimas / pirkimas, paslaugų teikimas / gavimas arba įsipareigojimų prisiėmimas / perleidimas tarp susijusių šalių, neatsižvelgiant į tai, ar nustatoma kokia nors kaina, ar ne. Į susijusių šalių sandorio apibrėžimą patenka ir tokie sandoriai, kurie nėra iš karto registruojami Įmonės finansinės būklės ataskaitoje ar pelno (nuostolių) bei kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje, pavyzdžiui: garantijos, laidavimai ir pan.
- 22.4. **Artimi asmens šeimos nariai** – šeimos nariai, galintys turėti įtakos asmeniui, ar asmuo turi jiems įtakos sandoriuose su Įmone:
- 22.4.1. asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris ir vaikai;
- 22.4.2. asmens sutuoktinio, sugyventinio, partnerio vaikai; ir
- 22.4.3. asmens arba jo sutuoktinio, sugyventinio, partnerio išlaikytiniai.
- 22.5. **Kontrolė** – teisė valdyti Įmonės finansinę ir veiklos politiką, siekiant gauti naudos iš jo veiklos.
- 22.6. **Bendra kontrolė** – sutartimi įteisintas ekonominės veiklos kontrolės pasidalijimas.
- 22.7. Pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai – tie asmenys, kurie turi valdžią ir yra tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingi už Įmonės veiklos planavimą, vadovavimą šiai veiklai ir jos kontrolę, pvz., direktoriai (generalinis direktorius ir kiti).
- 22.8. **Reikšminga įtaka** – teisė dalyvauti priimant Įmonės finansinės ir ekonominės veiklos politikos sprendimus, tačiau tai nėra šios politikos kontrolė. Reikšmingą įtaką gali garantuoti akcijų nuosavybė, įstatai arba sutartis. Vertinant kiekvieną įmanomą susijusių šalių santykių atvejį, dėmesys turi būti sutelkiamas ne tik į teisinę formą, bet ir santykių esmę.
- 22.9. Jeigu tarp susijusių šalių buvo sandorių, Įmonė turi nurodyti susijusių šalių santykių pobūdį, informaciją, kuri yra būtina, norint suprasti galimą šių santykių poveikį finansinėms ataskaitoms, sandorius ir skolų likučius.
- 22.10. Būtina pateikti bent šią informaciją:
- 22.10.1. sandorių sumas;
- 22.10.2. skolų likučių sumą,

- 22.10.3. skolų likučių sąlygas ir tai, ar jos patikimos, taip pat skolų padengimo pobūdį;
 - 22.10.4. bet kokių duotų ar gautų garantijų sudėtinės dalis;
 - 22.10.5. abejotinų skolų, susijusių su skolų likučių suma, atidėjinius;
 - 22.10.6. per ataskaitinį laikotarpį pripažintas sąnaudas, susijusias su blogomis ar abejotinomis susijusių šalių skolomis.
- 22.11. Panašaus pobūdžio straipsniai gali būti pateikiami juos sujungiant, išskyrus tuos atvejus, kai atskiras pateikimas būtinas dėl to, kad būtų galima suprasti susijusių šalių sandorių įtaką Įmonės finansinėms ataskaitoms.
- 22.12. Informacija apie sandorius ir likučius su susijusiomis šalimis turi būti pateikiama informaciją grupuojant pagal toliau pateikiamus susijusių šalių tipus:
- 22.12.1. patrunuojančią įmonę;
 - 22.12.2. kitus ūkio subjektus, bendrai kontroliuojančius įmonę arba darančius joms reikšmingą įtaką;
 - 22.12.3. dukterines įmones;
 - 22.12.4. asocijuotąsias įmones;
 - 22.12.5. bendras įmones, kurių dalininke yra įmonė;
 - 22.12.6. Įmonės vadovaujančius darbuotojus; ir
 - 22.12.7. kitas susijusias šalis.
- 22.13. Pagrindiniais Vadovaujančiais darbuotojais laikomi aukščiausio lygio vadovai, kaip nustatyta UAB „Vilniaus apšvietimas“ įmonių darbuotojų atlygio politikoje bei kolegialios priežiūros valdymo organų nariai.
- 22.14. Finansinėse ataskaitose Įmonė turi pateikti bendrą pagrindinių vadovaujančių darbuotojų kompensacijų sumą ir kompensacijas, priskiriamas kiekvienai šių kategorijų:
- 22.14.1. trumpalaikes išmokas darbuotojams;
 - 22.14.2. išmokas, mokamas pasibaigus tarnybos laikui;
 - 22.14.3. kitas ilgalaikes išmokas;
 - 22.14.4. išeitines išmokas; ir
 - 22.14.5. mokėjimą akcijomis.